

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/128/2020
Identifikačné číslo spisu:	2115230023
Dátum vydania rozhodnutia:	29.03.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:2115230023.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v spore žalobkyne C. H., bývajúcej v H. XXX, v zastúpení opatrovníkom Ing. C. H., bývajúcim v H. XXX, zastúpenej JUDr. Petrom Harakálym, advokátom, so sídlom v Košiciach, Mlynská 28, proti žalovanej Slovenskej kancelárii poisťovateľov, so sídlom v Bratislave, Bajkalská 19/B, IČO: 36 062 235, o náhradu straty na zárobku, vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 19C/566/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo 17. decembra 2019 sp. zn. 11Co/278/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej voči žalobkyni priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trnava (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 14. februára 2018 č. k. 19C/566/2015-114 žalobu (o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni úrazovú rentu 27 177,67 € za obdobie od 13. mája 2010 do 31. decembra 2015 a od 1. januára 2016 mesačnú úrazovú rentu 424,55 € vždy do 15. dňa mesiaca s úrokom z omeškania 5,05 % ročne od 16 dňa toho ktorého mesiaca do zaplatenia) zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania.

1.1. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie skonštatoval, že z ustanovenia § 445 a § 447 Občianskeho zákonníka (ďalej „OZ“) a § 84 ods. 3, § 89 ods. 1, 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení vyplýva, že strata na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo invalidite predstavuje majetkovú ujmu, ktorá vyplýva z rozdielu medzi zárobkom poškodeného pred vznikom škody a zárobkom po poškodení s pripočítaním prípadného invalidného alebo čiastočne invalidného dôchodku. Meradlom ujmy je porovnanie priemerného zárobku pred poškodením s novo dosahovaným príjmom, ktorý je závislý aj od toho, či a v akej výške poškodený poberá (čiastočný) invalidný dôchodok. Žalobkyňa bola v čase úrazu (autonehody z 26. januára 2009) samostatne zárobkovo činnou osobou vykonávajúcou živnosť (živnostenské oprávnené získané 22. novembra 2005). Príjem žalobkyne zo živnosti za rok 2008, ktorý bol rozhodným obdobím pre posúdenie nároku a výšky úrazovej renty, bol 173 805 Sk, výdavky boli 134 719 Sk, základ dane bol 39 086 Sk, daň na úhradu 0 Sk; mesačný príjem predstavoval 2 638 Sk (87,57 €). Žalobkyni bol od 13. mája 2010 priznaný invalidný dôchodok 200, 60

€ a od 1. januára 2011 204,30 €. Zárobkom poškodeného, ktorý nie je zamestnancom, ale na svoje živobytie si zarába vlastnou podnikateľskou činnosťou, sú jeho príjmy z podnikania, spravidla také príjmy a v takej výške, ako uvádza vo svojom daňovom priznaní. Žalobkyňa vychádzala pri výpočte uplatneného nároku z priemernej mesačnej mzdy v národnom hospodárstve (21 782 Sk), ako pravdepodobného zárobku po poškodení. Na rozdiel od toho súd prvej inštancie za jej zárobok v rozhodnom období považoval objektívne zistiteľný príjem z podnikania v roku 2008 na základe daňového priznania za rok 2008. Za podstatnú nepovažoval argumentáciu žalobkyne, že v roku 2008 žalobkyňa podnikanie len rozbiehala a musela vložiť investície do podnikania. V reakcii na uvedenú argumentáciu žalobkyne súd poukázal na to, že žalobkyňa získala živnostenské oprávnenie 22. novembra 2005, teda 3 roky pred nehodou. Žalobkyňa poberá invalidný dôchodok, ktorého výška je približne trojnásobne vyššia než bol jej zisk v daňovom priznaní za rok 2008, žalobkyni tak nevznikol nárok na stratu na zárobku, preto súd žalobu zamietol.

1.2. O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP a úspešnej žalovanej priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom zo 17. decembra 2019 sp. zn. 11Co/278/2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny, považujúc odvolanie žalobkyne za nedôvodné a žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

2.1. Odvolací súd skonštatoval, že v plnom rozsahu preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav a v celom rozsahu zdieľa i jeho právne závery, na ktoré v zmysle § 387 ods. 2 CSP odkazuje.

2.2. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol, že žalobkyňa rok pred nehodou dosahovala riadny (reálny) príjem, ktorý zdokladovala daňovým priznaním, z ktorého vyplynulo, že nemá nárok na žiadnu rentu, nakoľko dosahovaný príjem bol nižší ako priznaný invalidný dôchodok. Argumenty žalobkyne, že výška jej príjmov z podnikania bola ovplyvnená začatím jej podnikania, kedy musela viac investovať do materiálneho vybavenia, odvolací súd považoval za nepreukázané tvrdenia. V tejto súvislosti uviedol, že z daňového priznania za rok 2008 vyplývajú výdavky vo výške 134 719 Sk z toho za prenájom priestoru s nákladmi na energie a nájom zariadenia v súlade so zmluvou za nájom nebytových priestorov žalobkyňa mala výdavky spolu 92 028 Sk, zvyšné výdavky žalobkyňa nepreukázala, teda či išlo o také výdavky, ktoré by už nebolo potrebné vynaložiť v ďalších rokoch podnikania.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP s tým, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil a žalobe v plnom rozsahu vyhovel, žalobkyni priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho i dovolacieho konania.

3.1. K dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolateľka v dovolaní tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky (resp. otázok), ktorou sa tento súd zaoberal (túto ale nesprávne právne posúdil), ktorú doposiaľ dovolací súd neriešil. V tomto kontexte sa rozhodla formulovať nasledujúce dve právne otázky:

1/ „Je pri posudzovaní dôvodnosti nároku na úhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti alebo pri invalidite podľa § 445 a § 447 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov v prípade osoby vykonávanej samostatnú zárobkovú činnosť (na základe živnostenského oprávnenia a pod.) brať ako relevantný okamih, kedy k tejto samostatnej zárobkovej činnosti získala osoba oprávnenie, alebo okamih, kedy reálne začala vykonávať túto samostatnú zárobkovú činnosť? (otázka č. 1 tiež „prvá právna otázka“)

2/ „Je pri posudzovaní dôvodnosti nároku na úhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti alebo pri invalidite podľa § 445 a § 447 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, s prihliadnutím na zásadu plnej náhrady škody, v prípade osoby, ktorá začala reálny výkon samostatnej zárobkovej činnosti len krátku dobu pred poškodením zdravia, dôvodne prihliadať na pravdepodobný vzrast príjmov z tejto samostatnej zárobkovej činnosti v budúcom období a v nadväznosti na to potom pri určení výšky nároku je dôvodné vychádzať z pravdepodobného zárobku tejto osoby v budúcnosti?“ (otázka č. 2 tiež „druhá právna otázka“).

3.2. Podľa názoru dovolateľky v zmysle nastolenej otázky č. 1 pri zisťovaní príjmov osoby podnikajúcej na základe živnostenského oprávnenia je potrebné brať v úvahu okamih reálneho začatia výkonu samostatnej zárobkovej činnosti (podnikania). V zmysle nastolenej otázky č. 2/ je potrebné prihliadať na všeobecne známu skutočnosť, že pri začatí vykonávania samostatnej zárobkovej činnosti osoba nemôže naplno rozvinúť dosahovanie príjmov kvôli vyšším počiatovým nákladom na začatie výkonu činnosti, či kvôli nerozvinutej klientele. S prihliadnutím na zásadu plnej náhrady škody je pri nároku na náhradu straty na zárobku potrebné prihliadať na pravdepodobný vzrast príjmov osoby v budúcnosti a v nadväznosti na to je potrebné vychádzať nie z reálneho príjmu, ktorý osoba dosiahla krátko po začatí výkonu samostatnej zárobkovej činnosti, ale z príjmu pravdepodobného.

3.3. V ďalšom dovolateľka k prvej právnej otázke ozrejmuje začatie svojej podnikateľskej činnosti v roku 2008 a zdôrazňuje, že súdy mali prihliadať nie na formálne začatie podnikateľskej činnosti (získanie živnostenského oprávnenia), ale na jej skutočný začiatok v roku 2008. Podľa názoru dovolateľky k druhej právnej otázke už súdna prax zaujala stanovisko, keď vychádza nie z priemerného zárobku poškodeného pred poškodením zdravia, ale zo zárobku pravdepodobného. V spojitosti s tým dovolateľka argumentuje a v dovolaní rozvádza judikatúru RI 1768/28, Co 2/57, 1 Cz 47/88, a R 29/2004 (2 Cdo 32/2002). Zdôraznila, že ak by sa malo vychádzať len zo zisku deklarovaného v daňovom priznaní, viedlo by to k značnému skresleniu reálnych zárobkových možností poškodeného do budúcnosti. Žalobkyňa v dôsledku ťažkej ujmy spôsobenej škodcom nemohla preukázať svoje reálne zárobkové pomery po plnom rozvinutí a ustálení svojej podnikateľskej činnosti. Preto výšku pravdepodobného zárobku odvodzovala od priemernej mzdy v národnom hospodárstve a alternatívne súdu navrhla vykonať dokazovanie aj v smere zistenia možných zárobkov v odbore, v ktorom podnikala.

4. Žalovaná k dovolaniu uviedla, že dovolanie nerieši otázky, ktoré boli pre vec kľúčové (relevantné). Teda od označených právnych otázok nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň nešlo o otázky neriešené dovolacím súdom. Otázky, ktoré dovolateľka nastolila nemajú nič spoločné s reálnym, resp. zisteným skutkovým stavom, ide o otázky hypotetické, na tento prípad sa nevzťahujúce. Príjem žalobkyne pred úrazom je riadne zistiteľný a nie je dôvod ho meniť. Z uvedených dôvodov navrhla dovolanie odmietnuť ako neprípustné alternatívne ho zamietnuť ako nedôvodné.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj len najvyšší súd) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že argumentácia žalobkyne neopodstatňuje záver o prípustnosti, preto bolo potrebné dovolanie odmietnuť (§ 447 CSP).

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek hľadísk (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 7Cdo/312/2018, 8Cdo/67/2017).

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (pozri napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (pozri napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/26/2017,

2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017).

9. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (viď napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Právo na prístup k súdu nemá absolútny charakter a môže podliehať obmedzeniam zo strany štátu. Takýmto obmedzením sú aj § 420 a § 421 CSP, ktoré vymedzujú prípady, keď je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok (I. US 51/2020). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnene uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

10. Dovolací súd považuje za potrebné tiež zdôrazniť aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie nového sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

11. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11.2. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

11.3. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd ex officio neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. V neposlednom rade je dovolací súd viazaný aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

12. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že má ísť o otázku riešenú odvolacím súdom a to buď o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), alebo o

procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

13. Dovolateľka podaným dovolaním uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, teda tvrdí, že jej dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Napriek takejto premise v dovolaní na podporu správnosti ňou prezentovanej odpovede na druhú z položených právnych otázok označuje viaceré rozhodnutia, ktoré z formálneho hľadiska (v zmysle R 71/2018) možno subsumovať pod „ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu“ - [R I 1768/28, 1 Cz 47/88, Co 2/57, R 29/2004 (2 Cdo 32/2002)] a z materiálneho hľadiska podľa názoru dovolateľky ponúkajú správne právne riešenie nastolenej právnej otázky. Argumentácia dovolateľky pre tento dovolací dôvod je tak pre dovolací súd nekonzistentná i protirečivá, pokiaľ stojí na tvrdení, že ňou nastolená právna otázka nebola v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu riešená a zároveň k jej správne riešeniu označuje judikaturu súdov (obdobne 9 Cdo 96/2020).

13.1. V prípade ak dovolateľka mienila podať dovolanie aj v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (tvrdiac a hľadajúc odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho) zostáva posúdiť, či sa dovolateľkou uvedená judikatúra vzťahuje na právnu normu, ktorú ako rozhodnú použili sudy pri odôvodňovaní svojich rozhodnutí. Rozhodnou normou podľa súdov je ustanovenie § 445 OZ, podľa ktorého pri strate na zárobku sa uhrádza peňažným dôchodkom, pritom sa vychádza z priemerného zárobku poškodeného, ktorý dosahoval pred poškodením a ustanovenie § 447 OZ v spojení so zákon č. 461/2003 Zb. o sociálnom poistení. Judikát R I 1768/28 je z roku 1928, podľa dovolateľa sa vzťahuje na § 1325 Obč. zák. a má riešiť výživné z dôvodu úrazu; ide o aplikáciu zjavne odlišnej právnej normy. Judikát 1 Cz 47/88 sa vzťahuje na prípady, kedy poškodený nepracoval, čo ale nie je prípad žalobkyne. Judikát Co 2/57 reaguje na vojnové udalosti a štátoprávne zmeny, ktoré od súdenej veci nastali pred viac ako 20 rokmi a pre ktoré nebolo možné presne zistiť, akého zárobku dosahoval poškodený v čase pred úrazom a akého zárobku by dosahoval neskoršie; čo rovnako stojí mimo skutkového rámca tejto veci. Napokon rozhodnutie označené ako R 29/2004 (2 Cdo 32/2002) rieši prípad náhrady straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, ak v čase vzniku škody nebol poškodený zamestnaný a nedosahoval žiadny zárobok, poberal len podporu v nezamestnanosti; čo je kvalitatívne iná situácia, v akej sa nachádza žalobkyňa ako podnikateľka s príjmami z podnikania počas celého roku 2008 dovoľujúcimi jej uhrádzať i náklady spojené s podnikateľskou činnosťou.

13.2. Dovolací súd uvádza, že vymedzenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP pre druhú právnu otázku je nekonzistentné i zmätočné. Za situácie, kedy taká argumentácia stojí navyše mimo skutkového i vecného (právneho) rámca a nedovoľuje definovať odklon v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a zároveň sa dovolateľkou označenou judikatúrou vylučuje možnosť rozdielnej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, nastáva procesný stav, ktorý tento nedostatok nedovoľuje dodatočne reparaovať (napraviť) a pre ktorý je potrebné konštatovať existenciu dôvodu pre odmietnutie dovolania v zmysle § 447 písm. f/ CSP. Ex officio ingerencia odvolacieho súdu majúca za následok reštauráciu dovolacieho dôvodu s novým vymedzením jeho obsahu, patričným komentárom i hľadaním a označením vhodnej judikatury odvolacieho súdu, by mohla byť neprípustným súdnym zásahom narušajúcim samú materiálnu podstatu spravodlivého procesu garantujúceho nestrannosť a nezávislosť sudcov i princípov rovnosti (vrátane „rovnosti zbraní“) a kontradiktórnosti civilného sporového konania. Z uvedeného plynie, že dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na vlastných domnienkach alebo predpokladoch, nemôže nahradzovať kvalifikovaný servis poskytovaný právnym zástupcom, lebo vymedzenie predmetu a rozsahu dovolania patrí do výlučnej sféry dovolateľky (porovnaj IV. ÚS 372/2020). Dovolací súd pritom rešpektuje limity práva na prístup k súdu, v zmysle ktorých právo na prístup k súdu môže podliehať rôznym procesným obmedzeniam a formalitám, pri zachovaní jeho podstaty a pri rešpektovaní primeranosti obmedzenia, aby nedošlo k odopretiu práva na prístup k súdu do takej miery, že by bol narušený jeho účel. Okrem uvedených kritérií je nevyhnutné, aby konkrétne obmedzenie sledovalo legitímny cieľ, t.j. aby nebolo svojvoľné (rozsudok Ashigdane proti Spojenému kráľovstvu). Je legitímnym cieľom vyžadovať, aby kvalifikovaný zástupca dovolateľky náležitým spôsobom vymedzil dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania. Dovolací súd v tomto prípade nerezignoval na svoju povinnosť vykladať podmienky prípustnosti dovolania tak, aby bola naplnená ústavou ustanovená povinnosť súdov poskytovať

jednotlivcom ochranu základných práv a slobôd (k tomu porovnaj napr. I. ÚS 186/08, I. ÚS 164/2012). Dovolací súd sa pokúsil autenticky porozumieť dovolateľke - jej textu ako celku, ale na druhej strane, nemožno dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Má ísť o dialóg, ale nie o právnu pomoc. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedala dovolateľka, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu uplatneného dovolacieho dôvodu (porovnaj III. ÚS 223/2021).

14. Formulácia prvej právnej otázky a jej riešenie, ktoré dovolateľka považuje za správne, nie je spôsobilé zvrátiť rozhodnutie odvolacieho súdu a naplniť účel dovolacieho konania, ním sa nesleduje akademické (právno-teoretické) riešenie problému, dôraz sa kladie na zjednotenie rozdielnej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (zjednotenie rozdielných právnych názorov vrcholnej súdnej authority a jej rozhodovanie doposiaľ neriešených otázok) a to v prípadoch vymedzených ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Dovolaťka totiž v zhode s konajúcimi súdmi (odvolacím i súdom prvej inštancie) vychádza z toho, že pri posudzovaní úrazovej renty žalobkyne sa má vychádzať z neformálneho, a teda reálneho začatia jej podnikateľskej činnosti v roku 2008 a nie z formálneho začatia podnikateľskej činnosti v roku 2005 vydaním živnostenského oprávnenia. Túto zhodu deklaruje fakt, že súdy pri skúmaní príjmov žalobkyne v rozhodnom období pred úrazom v rozhodnutiach vychádzali práve z (reálnych) príjmov žalobkyne z podnikania v roku 2008 na základe predloženého daňového priznania pre rok 2008. To, že pritom poukazovali aj na vznik oprávnenia podnikat' na základe skôr vydaného živnostenského oprávnenia, či dĺžku doby podnikania do úrazu, nič nemení na tom, že pre rozhodnú skutočnosť (stanovenie skutočného príjmu, ktorý žalobkyňa dosiahla pred úrazom) boli dôležité práve zistenia o relevantných výsledkoch podnikania, ktoré dosiahla žalobkyňa v roku 2008. Uvedené argumenty teda boli súdmi prijaté na podporu zohľadnenia okolností podnikania v roku 2008 a to pri stanovení príjmov žalobkyne pred úrazom za uvedený rok; z toho je zjavné, aký význam (ne)mali pre vec okolnosti pred rokom 2008 i to, že dovolateľkou ponúknuté riešenie prvej otázky nespochybňuje právne závery, z ktorých vychádzal i odvolací súd. Podľa názoru dovolacieho súdu otázka č. 1 oponuje otázke č. 2, lebo ak pre vec samú podľa dovolateľky i súdov bol rozhodný reálny (skutočný) príjem poškodenej pred úrazom majúci oporu v zákone (§ 445 OZ), potom niet dôvodu na taký príjem neprihliadať a zisťovať jej pravdepodobný príjem, lebo tento by mohol byť pre ňu priaznivejší.

15. So zreteľom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalobkyne nevyplýva z § 421 písm. a/, b/, c/ CSP. Vzhľadom na to jej neprípustné dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP.

16. Žalovaná bola v dovolacom konaní úspešná a preto jej dovolací súd podľa ustanovenia § 453 ods. 1 CSP s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal voči žalobkyni plný nárok na náhradu trov dovolacieho konania. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.